

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 6/07-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti JUDr. Ľ. G., K., zastúpenej advokátkou JUDr. M. G., Advokátska kancelária, K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 568/2000, za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. Ľ. G. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 568/00 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 568/00 konal bez zbytočných prietáhov.

3. JUDr. Ľ. G. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 100 000 Sk (slovom stotisíc slovenských korún), ktoré je jej Okresný súd Košice I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je p o v i n n ý uhradiť JUDr. Ľ. G. trovy právneho zastúpenia v sume 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. M. G., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. januára 2007 doručená sťažnosť JUDr. Ľ. G., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. M. G., Advokátska kancelária, K., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 568/2000.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 18. júla 2000 okresnému súdu žalobu o určenie výšky príplatku za riadenie a zaplatenie príplatku proti žalovanému Vojenskému leteckému technickému a skúšobnému ústavu Košice (ďalej len „žalovaný“). Vec je vedená okresným súdom pod sp. zn. 12 C 568/2000. V predmetnej veci okresný súd rozhodol 12. júna 2001 rozsudkom sp. zn. 12 C 568/2000 tak, že žalobu zamietol. Sťažovateľka podala proti označenému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) 27. septembra 2002 uznesením sp. zn. 13 Co 369/01 tak, že rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Uznesenie krajského súdu bolo okresnému súdu doručené

19. novembra 2002. Podľa tvrdenia sťažovateľky odvtedy okresný súd vo veci nielenže nenariadil ani jedno pojednávanie, ale ani „do dnešného dňa neučinil v predmetnej veci vôbec žiaden úkon“.

Z príloh predložených k sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka adresovala 17. mája 2006 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v namietanom konaní. Predseda okresného súdu v odpovedi na sťažnosť sťažovateľky zo 14. júna 2006 konštatoval, že sťažnosť je dôvodná.

Podľa názoru sťažovateľky došlo postupom okresného súdu v namietanom konaní k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto navrhuje, aby vo veci jej sťažnosti prijal nasledovný nález:

„Základné právo JUDr. L. G. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 568/2000 bolo porušené.

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Košice I, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 568/2000 konal bez zbytočných prieťahov.

JUDr. L. G. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Košice I povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Košice I je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 5.788,- Sk do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 6/07-11 z 8. marca 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti a predložil ústavnému súdu spis sp. zn. 12 C 568/2000.

Právna zástupkyňa sťažovateľky a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrvajú na ústnom pojednávaní, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od ústneho pojednávania nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vyjadrenie predsedu okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 3. apríla 2007. Okrem iného sa v ňom uvádza:

„Od 3. 12. 2002 Okresný súd Košice I až do 26. 3. 2007, kedy vo veci vytýčil termín pojednávania na 18. 5. 2007, neurobil žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej.

K tejto nečinnosti došlo v dôsledku niekoľkých personálnych zmien v osobe zákonného sudcu (JUDr. M., Mgr. G., JUDr. C. a JUDr. S.) a v dôsledku značnej zaťaženia Okresného súdu Košice I v rokoch 2002 až 2005.

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci rozhodovanie v danej veci môže predstavovať určitý stupeň zložitosti, pretože tieto veci nie sú bežnými v rozhodovacej činnosti súdu.

Sťažovateľka svojím správaním však neprispela k predĺžovaniu konania, preto jej sťažnosť hodnotím ako dôvodnú.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 568/2000, pričom z obsahu sťažnosti vyplýva, že porušenie označených práv namieta v období po doručení zrušujúceho rozsudku krajského súdu, t. j. po 19. novembri 2002.

Ústavný súd si pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. v obsahu týchto práv podľa názoru ústavného súdu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 28/01).

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza „až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: 1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníka konania a 3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

Pri uplatení prvého kritéria ústavný súd konštatoval, že predmetom namietaného konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky o určenie výšky príplatku za riadenie a zaplatenie príplatku proti žalovanému. Aj keď ide o klasický pracovnoprávny spor, ktorý patrí stabilne do rozhodovacej agendy okresných súdov, ústavný súd po preskúmaní spisu sp. zn. 12 C 568/00 zohľadnil tvrdenie predsedu okresného súdu, podľa ktorého rozhodovanie o tejto veci „*môže predstavovať určitý stupeň zložitosti*“, keďže je pri ňom okrem iného potrebné vychádzať aj z vnútorných predpisov Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“). Zároveň ale ústavný súd zdôraznil, že zložitost' predmetnej veci nemá takú intenzitu, ktorá by mohla ospravedlniť doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania.

V rámci druhého kritéria ústavný súd posudzoval správanie sťažovateľky ako účastníčky namietaného konania. Po preskúmaní spisu sp. zn. 12 C 568/00 ústavný súd skonštatoval, že sťažovateľka bola v doterajšom priebehu aktívna a poskytovala okresnému súdu potrebnú súčinnosť, a preto jej v žiadnom prípade nemožno pripísať negatívny podiel na doterajšej dĺžke namietaného konania.

V rámci posledného kritéria ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v namietanom konaní v období od doručenia zrušujúceho rozsudku krajského súdu, t. j. po 19. novembri 2002. Zo spisu sp. zn. 12 C 568/00 ústavný súd zistil, že ďalší úkon vo veci vykonal okresný súd s odstupom takmer 3 rokov, keď prípisom z 9. septembra 2005 žiadal od ministerstva viacero podkladov a informácií. Následne túto žiadosť 12. januára 2006 zopakoval pod hrozbou poriadkovej pokuty (odpoveď ministerstva bola okresnému súdu doručená 23. februára 2006). V ďalšom období došlo k viacerým zmenám v osobách zákonných sudcov, ktorí ale nevykonali vo veci žiadny úkon až do 26. marca 2007, keď bolo vo veci nariadené pojednávanie na 18. máj 2007. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že predseda okresného súdu po prešetrení sťažností sťažovateľky viackrát písomne upozornil zákonných sudcov, aby vo veci konali bez priet'ahov.

Na základe uvedených zistení ústavný súd v zásade v zhode s vyjadrením predsedu okresného súdu konštatoval, že od 19. novembra 2002 až do 26. marca 2007 okresný súd

„neurobil žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej“ a vyhodnotil toto obdobie, ako obdobie počas ktorého došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a teda k porušeniu označených práv s'ťažovateľky nečinnosťou okresného súdu.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže namietané konanie nebolo ku dňu vydania tohto nálezu ešte právoplatne ukončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 568/00 v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj žiadosťou s'ťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 12 C 568/00 konal bez zbytočných priet'ahov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné k tomu, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto dospel k názoru, že treba rozhodnúť aj o žiadosti s'ťažovateľky priznať jej primerané finančné zadosťučinenie.

S'ťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk s odôvodnením, že opakovanú nečinnosť okresného súdu považuje za neprimeranú a ju poškodzujúcu, a to aj vzhľadom na charakter prerokúvanej veci „... s'ťažovateľkou uplatňovaných nárokov na priznanie príplatku za riadenie ako mzdovej zložky“. V ďalšom s'ťažovateľka poukázala na skutočnosť, že rozhodnutie okresného súdu v namietanom konaní má podstatný vplyv na jej majetkové pomery, ako aj určenie výšky dôchodku, „pri výpočte ktorého sa vychádza práve z dosahovaného príjmu“.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým obdobie, v ktorom došlo k zbytočným prieťahom, zložitosť veci, správanie sťažovateľky ako účastníčky konania a povahu sporu, ktorý je predmetom namietaného konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume požadovanej sťažovateľkou, t. j. v sume 100 000 Sk (slovom stotisíc slovenských korún) primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. M. G. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (vypočítanú zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2005 vo výške 16 381 Sk, t. j. 2-krát 2730 Sk a 2-krát 164 Sk za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné, pretože išlo o úkony urobené v roku 2006). Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou nálezu“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2007